

Notat om forældrebetaling 2017

Bureau 2000 har indhentet oplysninger fra alle landets kommuner om forældrebetalingen i dagpleje, daginstitutioner og skolefritidsordninger pr. 1. januar 2017.

Den gennemsnitlige forældrebetaling fremgår af Tabel 1, hvor man også kan se, hvordan gennemsnitstaksterne var pr. januar 2015 og januar 2016.

I nogle kommuner er forældrebetalingen fordelt over 12 mdr., i andre 11 mdr., typisk fordi juli måned er betalingsfri. For at muliggøre en sammenligning er alle takster omregnet til 12 måneders betaling.

Tabel 1. Gennemsnitlig forældrebetaling pr. nytår 2015 og 2016 – omregnet til 12 mdr.

	2015	2016	2017	Stigning i pct.
	Kr. mdl.			
Dagpleje fuld tid	2469	2506	2547	1,6
Vuggestue med kost	3242	3346	3361	0,4
Vuggestue uden kost	2794	2874	2897	0,8
Børnehaver med kost	2120	2191	2234	2
Børnehaver uden kost	1614	1657	1714	3,4
SFO – fuld tid	1429	1431	1482	3,6

Note: Ved beregning af gennemsnittet på landsplan er oplysningerne fra kommunerne vægtet med antallet af indskrevne børn i kommunen i den pågældende pasningsform ved Danmarks Statistiks seneste ressourceopgørelse (efteråret 2014). I de kommuner hvor der ikke er en særskilt eftermiddagstakst, benyttes fuldtidstaksten i stedet, da det er den takst, forældrene skal betale, hvis de vil have barnet passet hele eftermiddagen.

Ifølge KLs seneste pris- og lønskøn ventes en pris- og lønudvikling fra 2015 til 2016 på 2,1 pct. Det ses, at takstudviklingen er noget lavere i vuggestuer, men højere i skolefritidsordninger.

Ifølge dagtilbudsloven må en kommune maksimalt beregne 25 pct. af driftsudgifterne i forældrebetaling, og næsten alle kommuner går i dag op til dette betalingsloft. En del af forklaringen på, at forældrebetalingen ikke er steget mere i vuggestuer, kan derfor være, at der er sket besparelser på dette område.

Loftet på 25 pct. gælder ikke for skolefritidsordninger. Her har kommunerne kunnet hæve taksten, uden at der nødvendigvis er afsat flere ressourcer.

I Bilag 3 ses, hvor taksterne i 2017 er højest og lavest.

Når det gælder skolefritidsordningerne, må takstudviklingen ses i sammenhæng med skolereformen. Fra 2013 til 2016 har prisen for en fuldtidsplads udviklet sig således:

Januar 2013: 1599 kr. mdl.
 Januar 2014: 1620 kr. mdl.
 Januar 2015: 1429 kr. mdl.
 Januar 2016: 1431 kr. mdl.
 Januar 2017: 1482 kr. mdl.

FORÆLDREBETALING 2016

Hvis taksterne i 2016 skulle have været de samme i faste priser som før skolereformen, skulle de i gennemsnit have været ca. 15 pct. højere, end de faktisk er.

Dette fald – målt i faste priser – står dog slet ikke mål med den reduktion, der samtidig er sket i åbningstiden om eftermiddagen. SFOerne henvender sig overvejende til børn i de mindste klasser, og her er skoledagen blevet markant længere. Før skolereformen begyndte SFOerne typisk at modtage børn fra kl. ca. 12. Dette tidspunkt er nu ofte rykket til kl. ca. 14. Mange forældre oplever, at barnet i stedet for 4 timer i SFOen om eftermiddagen (fx fra 12 til 16) nu kun er der ca. 2 timer (fx fra 14 til 16).

En enkelt kommune – Fredensborg – har ikke skolefritidsordninger, men i stedet fritidshjem, som er det klassiske tilbud til skolebørn. Her er forældrebetalingen for en fritidshjemsplads kun 725 kr. mdl.

Sammenligning med Norge og Sverige

Sammenligner man de institutionstakster med fx de svenske, vil man se, at de danske ligger betydeligt højere. Tabel 2 viser de maksimale institutionstakster i Sverige i 2017

Tabel 2. Svenske institutionstakster 2017

	Forældrebetaling	Dog højst.
Første barn	3 pct. af husstandsindkomsten	1 362 sv. kr.
Andet barn	2 pct. af husstandsindkomsten	908 sv. kr.
Tredje barn	1 pct. af husstandsindkomsten	454 sv. kr.

Kilde: Skolverket

Har en familie en pæn høj indkomst vil prisen for at få passet et vuggestuebarn + et børnehavebarn være 1362 + 908 sv. kr. = 2270 sv. kr. eller ca. 1750 danske kr. med dagens valutakurs.

I Norge har Stortinget fastsat en maksimal forældrebetaling for børnehave/vuggestue på 2730 no. kr. mdl. i 2017. Enkelte steder er taksten lavere, men de fleste forældre med høje indkomster betaler den maksimale takst. Det er de enkelte norske kommuner, der fastsætter, hvor meget de vil give i søskenderabat, men de skal mindst give 30 pct. for det andet barn. En del giver mere.

Har en norsk familie en pæn høj indkomst vil den maksimale pris for at få passet et vuggestuebarn + et børnehavebarn være 2730 no. kr.+ 1911 no.kr. kr. = 4641 no. kr. eller ca. 3793 danske kr. med dagens valutakurs.

tager vi endelige en dansk familie med et barn i vuggestue og et barn i børnehave, er gennemsnitsbetalingen for en familie, der ikke får friplads, 3361 kr. + 50 pct. af 1714 kr., i alt 4218 kr. mdl.1

Danmark er således noget dyrere end Norge på dette område – og langt dyrere end Sverige.

Det forhold, at børnepasning er dyrest i Danmark, kan være en af forklaringerne på, at vi til gengæld får færre børn, end man ser hos vore broderfolk.

1 Beregnet ud fra en vuggestueplads med mad og en børnehaveplads uden mad.

Svenske kvinder får i gennemsnit 1,88 børn i løbet af livet (Eurostats 2014-tal)

I Norge er tallet 1,76

I Danmark var det i 2014 1,69

Hvis folketallet skal være uændret – og ikke afhængigt af indvandring – skal hver kvinde i gennemsnit føde 2 børn.

Hvad skal familien tjene?

Parfamilier med meget små indkomster og de fleste enlige kan få tilskud til forældrebetalingen.

For enlige er der hel eller delvis friplads, hvis den månedlige indkomst er mindre end 53.215 kr. før arbejdsmarkedsbidrag. Langt de fleste enlige får derfor et større eller mindre nedslag i betalingen.

For parfamilier er der hel eller delvis friplads, hvis månedsindkomsten for *begge forældre tilsammen* er under 47.844 kr. mdl. Hvis eksempelvis den ene er på fuld dagpengesats som arbejdsløs (18.395 kr. i 2017), mens den anden tjener mere end 29.450 kr. mdl. er der ikke adgang til friplads. Har samleveren en lav indkomst på fx 23.000 kr. mdl, er der mulighed for en takstreduktion på 19 pct. Som hovedregel kan man derfor sige, at parfamilier med to indkomster betaler fuld pris eller næsten fuld pris.

Hvis en familie har to børn, gives der en søskenderabat svarende til halvdelen af den billigste plads.

Forældrebetalingen er en faktor, der gør økonomien stram for mange børnefamilier. I forvejen er navnlig småbørnsfamiliernes økonomi ofte præget af:

- at man er ny på arbejdsmarkedet og har lav lønanciennitet
- at man evt. er ny på boligmarkedet og har store boligudgifter

På den baggrund har Bureau 2000 beregnet, hvor stor en ekstra lønindkomst, der kræves hvis man har en normal lønindtægt og har to børn i pasning. I beregningen tages der højde for, at skatten tager sin del af den sidst tjente krone.

Kravet til ekstra indtjening er forskelligt fra kommune til kommune. Det afhænger dels af forældrebetalingen, dels af den lokale kommune- og kirkeskat. Endelig beskattes den sidst tjente krone mest, hvis man er over topskattegrænsen, som i 2017 er 532.600 kr. årligt (før arbejdsmarkedsbidrag).

Tabel 3 viser herefter, hvor meget en familie med to børn i gennemsnit skal tjene ekstra for at få passet to børn.

FORÆLDREBETALING 2016

Tabel 2. Gennemsnitligt krav til ekstrajordtjenest for at få passet to børn i forskellige aldersgrupper og for familier i forskellige indkomstgrupper i 2017

Indkomstgruppe	Et 3-5 årigt + et 0-2 årigt barn		Et 3-5 årigt + et skolebarn	
	Kr. pr. måned	Kr. pr. år	Kr. pr. måned	Kr. pr. år
Indkomster under grænsen for topskat	6.847	82.165	4.238	50.852
Indkomster over grænsen for topskat	8.947	107.365	5.536	66.436

Note: Gennemsnittet er beregnet ved, at der er vægtet med antal 0-5 årige i pasning i den enkelte kommune. Der er taget højde for søskenderabat.

Den nærmere beregningstekniske fremgangsmåde fremgår af Bilag 1, hvor beregningsgangen er vist for Odense kommune.

Bilag 1. Familieberegning for Odense kommune

Kommunenr: 461

Et forældrepar med to børn i Odense kommune skal tjene 8.688 kr. ekstra hver måned for at få passet to børn.

Taksterne i Odense kommune

Forældrebetalingen gør et mærkbart indhug i indkomsten for en typisk børnefamilie.

Forældrebetalingen i 2017 i Odense kommune fremgår af Tabel 1.

Tabel 1. Forældrebetaling 2017 i Odense kommune.

Fuldtidstakster	Fuldtidstakst 2017	Antal betalings-måneder i 2017	Forældrebetaling omregnet til 12 mdr. 2017
Dagpleje 0-2 år, fuld tid	2.587	11	2.371
Vuggestue med mad	3.653	11	3.349
Vuggestue uden mad	2.811		2.811
Børnehave med mad	2.379	11	2.181
Børnehave uden mad	1.792		1.792

Definition: Heldagsplads i institutioner=Mindst 40 timer om ugen. I dagpleje regnes med taksten for 45-48 timer om ugen eller fuld tid. Hvis der ikke er vuggestuer, men pladser for 0-2 årige i aldersintegrerede institutioner, regnes taksten her som vuggestuetakst. Hvis der ikke er børnehaver, men pladser for børn i "børnehavealderen" i aldersintegrerede institutioner, regnes taksten her som børnehavetakst.

Forældrebetaling i institutioner for skolebørn:

SFO: Morgenmodul fra kl. 7:00: 376 kr. mdl. i 11 mdr. Eftermiddag: 1.736 kr. mdl. i 11 mdr. Fuld tid: 2.112 kr. mdl. i 11 mdr. Ekstra morgenåbning 1/2 time: 188 kr. ekstra mdl. 1 time: 376 kr. ekstra mdl. SFO 2: (4. klasse) 1.100 kr. mdl. i 11 mdr.

Beregning af, hvad man skal tjene for at få passet børn.

Bureau 2000 har for hver enkelt kommune beregnet, hvor mange penge ekstra en "almindelig børnefamilie" skal tjene, hvis den har to småbørn - ét i dagpleje/vuggestue og ét i børnehave.

I kommuner hvor der både er en vuggestuetakst med mad og en vuggestuetakst uden mad, anvendes taksten med mad.

I kommuner hvor der både er en børnehavetakst med mad og en børnehavetakst uden mad, anvendes taksten uden mad.

FORÆLDREBETALING 2016

Der tages udgangspunkt i en familie, hvis *samlede* bruttoindkomst (dvs. *før* træk af arbejdsmarkedsbidrag) er over 574.130 kr., men hvor ingen af forældrene tjener over 520.652 kr., dvs. familien ligger over fripladsgrænsen, men betaler ikke topskat.

I Odense kommune kan skatten af den sidst tjente krone beregnes således:

Først trækkes et arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct. af indkomsten.

Af det beløb, der er tilbage trækkes:

Bundskat: 10,08 pct.

Kommuneskat: 25 pct

Sundhedsbidrag: 2 pct.

Kirkeskat: 0,68 pct.

I alt skat: 37,76 pct.

Samlet er der herefter 573 kr. tilbage, hvis indkomsten øges med 1000 kr.

Prisen for pasning af 0-2 årige er 2.967 kr. mdl., mens det koster 1.643 kr. at få passet et barn i alderen 3-5 år.

For de 0-2 årige er taksten et gennemsnit af taksten for dagpleje og taksten for vuggestuepladser – vægtet med antallet af indskrevne børn i de to pasningsformer i Odense kommune i Danmarks Statistiks seneste opgørelse. Der er desuden omregnet til 12 mdr. betaling.

Når der skal passes to børn, gives der søskenderabat på 50 pct. for den billigste plads.

Prisen for at få passet to børn er derfor (incl. søskenderabat): 2.967 kr.+ 1.643 kr. fratrukket en rabat på 50 pct. af den billigste plads. Det giver 3.788 kr. mdl. eller 45456 kr. pr. år.

For at kunne betale dette beløb skal familien pr. måned tjene $3.788 \text{ kr.} / 0.573 = 6.610 \text{ kr. mdl.}$, svarende til 79.320 kr. pr. år.

Hvis forældrene tjener mere end 520652 kr. *hver*, kommer tallene også til at se anderledes ud, idet der så også skal betales topskat på 15 pct. Der bliver derfor også mindre tilbage efter skat. Beregningen bliver da således:

Først trækkes et arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct. I det beløb, der er tilbage trækkes:

Bundskat: 10,08 pct.

Topskat: 15 pct.

Kommuneskat: 25 pct.

Sundhedsbidrag: 2 pct.

I alt stats- og kommuneskat og sundhedsbidrag: 52,08 pct. I kommuner, hvor stats- og kommuneskatten er over det såkaldte skatteloft, nedsættes skatten til staten, så summen i stedet bliver 51,95 pct. Hertil kommer kirkeskat, som ikke er omfattet af skatteloftet, og som i Odense kommune er på 25 pct.

FORÆLDREBETALING 2016

Den samlede skat bliver derfor 52,63 pct., når arbejdsmarkedsbidraget er betalt. Der er 436 kr. tilbage, hvis indkomsten øges med 1000 kr.

For at kunne betale for to børn i pasning skal familien pr. måned tjene $3.788 \text{ kr.} / 0.436 = 8.688 \text{ kr. mdl.}$, svarende til 104.256 kr. pr. år.

Er der i stedet tale om et børnehavebarn og et barn, der skal passes i fritidshjem eller skolefritidsordning, bliver den månedlige udgift 2.757 kr. For at have penge til denne udgift skal en familie med en indkomst *under* grænsen for topskat tjene 4.811 kr. mdl. ekstra for at have penge til pasningen. Ligger familien *over* grænsen for topskat i indkomst, skal den tjene 6.323 kr. mdl. ekstra for at have penge til pasningen.